

MYÖTÄTUNTOA OPETUKSEEN ETSIMÄSSÄ

Termi ”myötätunto” mainitaan vain kerran perusopetuksen opetussuunnitelmassa. Lisäksi se on muodossa ”myötäelämisen taito” juutalaisen ja islamin uskonnon opetussisällöissä. Voisiko opetussuunnitelmasta löytää laajemmin asiaa tarkasteltaessa muita myötätuntoon liittyviä teemoja?

Myötätunto voidaan nähdä edellytyksenä yhdenvertaisuudelle, tasa-arvolle ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle, joista puhutaan paljon opetussuunnitelmassa. Opetussuunnitelma opettaa suhtautumaan muihin ihmisiin arvostavasti, avoimesti ja kunnioittavasti, kantamaan vastuuta toisista ja asettautumaan toisen asemaan.

Tavoitteena on opetussuunnitelman mukaan oppia myös arvioimaan oman toiminnan vaikutuksia lähiyhteisöihin, yhteiskuntaan ja luontoon. Esimerkiksi terveystiedon oppimäärässä puhutaan huolenpidosta ja läheisten merkityksestä.

Rohkeus puolustaa hyvää

Luonto ja ympäristö myötätunnon kohteena näkyy kirjauksina luonnon ja ympäristön arvos-

tamisesta. Tämä sisältää esimerkiksi vastuunkannon luonnosta. Näin myötätunto laajenee myötätunnoksi muita kuin ihmisiä kohtaan. Yhteiskuntakriittisimmin opetussuunnitelma ottaa tähän kantaa, kun ympäristötiedon ja biologian sisältöihin kuuluu eläinten hyvinvointi ja sen pohjiminen ruoantuotannossa.

Entäpä se ainut opetussuunnitelman kohta, jossa sana myötätunto mainitaan? Perusopetuksen arvoperustassa kerrotaan:

Ihmisyyteen kasvussa jännitteet pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välillä ovat väistämättömiä. Sivistykseen kuuluu taito käsitellä näitä ristiriitoja eettisesti ja myötätuntoisesti sekä rohkeus puolustaa hyvää.

Ympäristökasvattajalle tämä lainaus herättää ison määrän ajatuksia. Pyrkimykset huomioida ympäristönäkökulmat kaikessa toiminnassa kohtaavat usein käytännön ongelmia vallitsevassa todellisuudessa: täysin ympäristöystävällistä kännykkää ei ole olemassa, eettisimmät ruokavalinnat ovat kulttuurisesti hankalia ja koulun energiankulutuksesta ei välttämättä ole huolehdittu ekologisesti parhaalla mahdollisella tavalla. Mitä myötätuntoinen suhtautuminen näihin ristiriitoihin voisi tarkoittaa?

Myötätunto voi olla ihmisen voimien rajallisuuden ymmärtämistä, virheiden hyväksymistä matkalla parempaan ja näkökulmien erilaisuuden hyväksymistä. Myötätunto ei saa kuitenkaan tarkoittaa konsensushakuista vaikeista asioista vaikenemista, sillä vain keskustelemalla voidaan laajentaa yhteistä ymmärrystä maailmasta ja kestävän tulevaisuuden piirteistä.

Onneksi lainauksen lopussa vedotaan rohkeuteen puolustaa hyvää. Ollaan rohkeita ja myötätuntoisia ympäristön puolustajia!

TEKSTI: Niina Mykrä

Lisää Oivalla opsista -artikkeleita:
ymparistokasvatus.fi

